

Der var til denne Behandling intet Ændringsforslag stillet.

Lovforslagets Paragraffer og Spørgsmaalet om dets Overgang til 3die Behandling sattes til Forhandling under et.

Ingen begærede Ordet.

§§ 1—6 (se Tillæg A. Sp. 3907 ff.)

vedtoges uden Afstemning.

Lovforslagets Overgang til 3die Behandling

vedtoges uden Afstemning.

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Tredie Behandling af Forslag til Lov om Ændring i Lov af 16. December 1895 om Ordning af Statens statistiske Bureau.

(Anden Behandling findes i Tidenden Sp. 5003).

Der var til denne Behandling intet Ændringsforslag stillet.

Lovforslaget som Helhed sattes til Forhandling.

Ingen begærede Ordet.

Lovforslaget (se Tillæg C.)

vedtoges med 59 Stemmer mod 1.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet Landstingets Formand.

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Nedsættelse i Arvefæsteafgifterne for de saakaldte tillagte Lyng- eller Udmærkslodder paa Bornholm.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 3869—70).

Sagen sattes til Forhandling.

Ordføreren for Forslagsstillerne (Blem): Det foreliggende Forslag, som gaar ud paa at nedsætte Arvefæsteafgifterne

med $\frac{7}{25}$ eller 28 pCt. for de saakaldte tillagte Lyng- eller Udmærkslodder paa Bornholm, der ejes af Husmænd, har ikke stor finansiell Betydning for Statskassen, fordi det drejer sig ikke om et større Beløb. Jeg skal for saa vidt ikke komme ret dybt ind paa hele Arvefæsteforholdet paa Bornholm, men henviser til mine Udtalelser under Finanslovens 1ste Behandling om denne Sag, og blot sige, at det, efter hvad jeg har kunnet faa oplyst, her drejer sig om 490 Parceller, der udgøre 1,843 Tønder Land og have 37 Tdr. 6 Skpr. Hartkorn. Af disse svares der en Afgift til Statskassen af 897 Tdr. Havre, det vil sige 23,7 Tdr. Havre pr. Tønde Hartkorn. Da Havrekapitelstaksten paa Bornholm for indeværende Aar beløber sig til 7 Kr. 30 Øre, beløber det sig i alt til 173 Kr. Og kapitaliserer man det med 25, komme vi op til 4,325 Kr. pr. Tønde Hartkorn, det vil sige bornholmsk Hartkorn, der svarer til 6,100 Kr. pr. Tønde Hartkorn efter almindelig dansk Hartkornsberegning. Det vil man vistnok indrømme, at en Pris af over 6,000 Kr. pr. Tønde Hartkorn, hvor det andrager udelukkende Lyngjorder, som de vare, da Afgiften fastsattes, disse saakaldte tillagte Lynglodder med Lyng, Vand og Klipper, Krat og lignende uden Bygninger og uden Besætning, efter almindelig dansk Hartkornsberegning turde være en meget høj Pris. Det kan enhver sige sig selv.

Den er ogsaa betydelig højere, end Arvefæsteafgiften er for de gamle bortarvefæstede Lodder, der i mange Aar, fra Arilds Tid kan man maaske sige, have været bortfæstede til Fæstere paa Bornholm. Man kaldte dem Kongsfæstere efter et Fæsteforhold, der gjaldt paa Livstid, og hvor de plejede at betale 6 Skpr. Havre pr. Td. Land Sædeland og 2 Rigsdaler pr. Td. Kløvgangsjord, altsaa hvor Kreaturer kunde gaa og græsse. Men man maa ogsaa tage i Betragtning, at den Gang maalte man ikke Jorden op som nu til Afhændelse ved Fæsteledighed, det var i alt Fald ikke efter geometrisk Maal, det regnedes; en Td. Sædeland var efter Skøn. Det var Sandemanden eller Sognefogden, der kom og saa paa Jorden, den maalte ikke med Kæde af en Landmaaler, nej, man gjorde det efter Skøn, det var Sandemandens Øje, man havde til Maaleapparat. Derfor vare disse Afgifter heller ikke høje, og der er heller ingen, der har klaget over dem paa disse gamle Arvefæstelodder.

Det er først i den nyere Tid, efter at vi have faaet Statsarvefæste i Henhold til Lov af 8. April 1851, at der blev nedsat